

Neophodna povećana pažnja svih učesnika u saobraćaju

Saobraćajni traumatizam sa svojim posledicama, odnosno visokom stopom smrtnosti, povređivanja i invaliditetom, predstavlja opterećenje celog društva, a ne samo sistema zdravstvene zaštite. Prema podacima Svetske zdravstvene organizacije (SZO), danas u svetu u saobraćajnim nezgodama smrtno strada 1.300.000 ljudi godišnje, a više od polovine stradalih osoba su pešaci, biciklisti i motociklisti.

Kada je reč o bezbednosti dece u saobraćaju, u 2020. godini u Srbiji je u saobraćajnim nezgodama poginulo je 13 dece (dvoje u svojstvu bicikliste, četvero dece u svojstvu pešaka i sedmero dece u svojstvu putnika u automobilu).

Sa javnozdravstvenog aspekta deca i mladi su posebno ranjiva kategorija učesnika u saobraćaju, jer je u ovom uzrastu saobraćajni traumatizam vodeći uzrok smrti i invalidnosti. U cilju smanjenja broja poginulih i povređenih lica potrebno je da se ukaže na značaj preventivnih mera i prevencije povređivanja u saobraćaju.

Mere bezbednog ponašanja u saobraćaju

- Sigurnosni pojas bi trebalo da koriste odrasli koji su u vozilu. Vezivanje sigurnosnog pojasa za sve putnike u vozilima smanjuje rizik od teških povreda za oko 40–60%.
- Upotreba dečijih autosedišta (sedišta za bebe, malu decu i stariju decu) veoma su efikasna u prevenciji smrtnih ishoda u svojstvu putnika u vozilima. Pravilno korišćena autosedišta smanjuju stopu smrtnosti prilikom sudara vozila od 71% (odojčad) i 54% (mala deca).
- Zabranjeno je korišćenje mobilnog telefona svim učesnicima u saobraćaju. Korišćenje *handsfree* ili *bluetooth* slušalica treba svesti na minimum, jer i najmanje ometanje u vožnji može biti fatalno. Pažnja se smanjuje za 50% korišćenjem mobilnog telefona u toku vožnje.
- Prilagođena brzina kretanja, npr. smanjenje prosečne brzine kretanja od 5% može da dovede do smanjenja ukupnog broja sudara za 30%.
- U vreme slava, novogodišnjih i božićnih praznika konzumira se alkohol što dovodi do euforije, smanjenja koncentracije i smanjene pažnje. Oni koji voze ne smeju da konzumiraju alkohol. Vozači pod dejstvom alkohola često nisu ni svesni da su im brzina reagovanja, sposobnost donošenja odluka i procenjivanje umanjeni, a sva čula „oslabljena”. Sve navedeno povećava rizik za nastanak saobraćajnih nezgoda, čak i dan nakon slavlja.
- Vozačima koji su konzumirali psihoaktivne supstance i lekove sa negativnim dejstvom na vožnju zabranjeno je da upravljaju motornim vozilima.
- Roditelji čija su deca nedavno položila vozački ispit ne bi trebali da dopuste da deca sama upravljaju vozilom u kasnim večernjim i ranim jutarnjim satima, pogotovo tokom sezone slava i praznika.
- Ukoliko se upravlja vozilom u neposrednoj blizini tržnih centara i drugih mesta za kupovinu, zbog pretpraznične atmosfere i većeg broja učesnika u saobraćaju, neophodna je dodatna opreznost.
- I pešaci bi trebali da budu dodatno oprezni: da prilikom prelaska ulice koriste obeležene pešačke prelaze i svetlosnu signalizaciju.

Pažnja i tolerancija svih učesnika u saobraćaju preduslov su za sigurnu i bezbednu vožnju.